

Amsterdam, 12 april 2017

aan de informateur, mevrouw E.I. Schippers
p/a Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

segregatie en deling

Tijdens een kabinetsformatie sturen belangengroepen beleidsvoorstellen naar de (in)formateur. Het is een traditie, bij mijn weten zonder formele regels, en zodoende niet voorbehouden aan belangengroepen. Daarom stuur ik zelf een beleidsvoorstel, dat qua inhoud sterk afwijkt van de gangbare brieven. Als de formatie langer duurt, stuur ik misschien meerdere voorstellen. Dat is nodig en wenselijk, omdat belangrijke thema's onderbelicht blijven tijdens de formatie (en de verkiezingscampagnes). Voorbeelden zijn de toenemende structurele ongelijkheid, de plaats in de samenleving van specifieke minderheden zoals homo's, Joden, en orthodox-protestanten, de eisen van het feminisme, pornografie, de houding tot Israël, en nieuwe technologieën zoals autonome voertuigen en robots. Politiek-filosofische thema's, zoals de noodzaak van Nederland of de ethiek van de democratische rechtsorde, komen ook nooit aan de orde.

Deze eerste brief gaat over migratie, integratie, en de gevolgen voor de samenleving. Daarover wordt wel gesproken, maar op een ontwijkende en oppervlakkige manier. Radicalisering in letterlijke zin, een probleem vanuit de wortels benaderen, is hier wenselijk. De gangbare benadering faalde, en het is logisch om radicale alternatieven te bedenken. Deze brief is een bijgewerkte versie, van de brief die ik aan de (in)formateurs stuurde, in oktober 2012.

De politieke haalbaarheid van mijn voorstellen doet er niet toe. Het gaat om het principe dat een burger een eigen visie op de toekomst van staat en samenleving mag bedenken, formuleren, en uiten, ook tegenover de staat. Dat is niet voorbehouden aan de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie en de overige belangengroepen, die mw. Schippers hebben aangeschreven met hun eisen. Mochten er twijfels zijn over de status van deze brief, dan beroep ik mij op artikel 5 van de Grondwet, dat het petitierecht garandeert.

Migratie en integratie

De afgelopen decennia hebben de thema's migratie, integratie en nationale identiteit, een grote rol gespeeld in de Nederlandse politiek. De opkomst van de rechts-populistische partijen LPF en PVV, leidde tot de grootste verschuiving in de parlementaire politiek sinds de Tweede Wereldoorlog. Het integratie-debat blijft echter steken in herhalingen.

Daarvoor is er wel een verklaring, met een goede basis in de politieke theorie. De constituerende waarden van een staat, waaronder zijn eigen bestaan, staan niet ter discussie binnen het politiek stelsel. Gebeurt dat wel, zoals in België, dan is het een teken dat de staat verzwakt is. Discussie over de constituerende waarden ondermijnt namelijk de legitimiteit, die alle staten nodig hebben om te functioneren.

In Nederland staat de nationale eenheid, in brede zin, niet ter discussie. Dat belemmert het debat over migratie, integratie, en nationale identiteit. Het gevolg is een pseudo-debat binnen politiek-correcte kaders. Er is veel ophef, maar het leidt nergens naar toe. Ik probeer hier uit te leggen wat het probleem is, en de oplossing volgt vanzelf.

Nederland is niet het enige West-Europees land met een 'integratie-probleem'. Een vergelijking met andere landen maakt een patroon zichtbaar. Een etnisch homogeen land verandert door massa-immigratie. Als reactie daarop, ontstaat een volksnationalistische, eurosceptische, en xenofobe partij. Die krijgt de steun van 15% tot 20% van de kiezers. De gevestigde partijen proberen deze mensen te paaien, door migranten te dwingen tot integratie. Dat leidt niet tot assimilatie, en de autochtone ontevredenheid neemt ook niet af. De autochtone samenleving polariseert.

Dat steeds rond 20% van de autochtone bevolking voor dergelijke stromingen kiest, is een aanwijzing voor een autonoom verschijnsel. Het heeft, met andere woorden, niets te maken met de politieke geschiedenis van de individuele landen, meer met de mensen zelf.

Xenofobie

Naar alle waarschijnlijkheid is de oorzaak biologisch: ongeveer een-vijfde van de bevolking is klinisch xenofob. Een aangeboren xenofobie laat zich goed verklaren vanuit de evolutionaire biologie. De mens heeft lange tijd in kleine groepen geleefd, met een vijandige verhouding tot andere vergelijkbare groepen. Snelle herkenning van niet-leden, en defensieve reacties daarop, hadden evolutionair voordeel. Dat werd een nadeel met het ontstaan van steeds complexere samenlevingen, maar bij een deel van de mensheid zijn de defensieve reacties blijkbaar nog sterk aanwezig.

'Xenofobie' is niet de beste omschrijving. Het is niet louter angst, dus geen fobie in letterlijke zin. Xenofoben lijden stress in de nabijheid van mensen, die voor hen wezenlijk anders zijn. Ze reageren daarop met agressie, niet met vluchten. Xenofoben vormen een gevaar, vooral voor de 'vreemden', maar ook voor derden, die ze met de vreemden associeren.

Biologische verklaringen voor de xenofobie zijn al langer bekend, maar gelden als taboe in de wetenschap, omdat ze een 'rechtvaardiging voor racisme' zouden leveren. Deze misplaatste politiek correctheid heeft analyse en beleidsinnovatie lange tijd geblokkeerd. Het wezenlijk probleem is dat een deel van de bevolking biologisch niet in staat is, om in een multi-etnische samenleving te leven. Dat moeten ze wel, en daarom raken ze boos en gefrustreerd. Politieke partijen zoals de LPF en PVV geven uiting aan deze boosheid, maar kunnen de oorzaak zelf niet wegnemen. Dat geldt ook voor Vlaams Belang in Vlaanderen, het Front Nationale in Frankrijk, en andere vergelijkbare partijen.

De aanwezigheid van een xenofob kiezersblok, is geen garantie dat een specifieke partij overleeft, of politiek iets bereikt. De LPF stortte roemloos in elkaar, na de dood van Fortuyn. Het betekent wel, dat zulke partijen niet te bestrijden zijn met politieke middelen. De xenofobe kiezer is een gegeven, de partij waarop hij stemt niet. Verdwijnt de ene partij als spreekbuis van de xenofoben, dan komt er een opvolger, zoals de PVV de LPF opvolgde.

Gevolgen voor het politiek proces

De specifieke achterban stelt ook grenzen aan de groei van de xenofob-populistische partijen. Ze blijven doorgaans steken bij 20%. Desondanks kan de partij het politiek proces gijzelen, doordat andere partijen voortdurend concessies doen aan hun xenofobe kiezers. Alle grote Nederlandse partijen maken zich daaraan schuldig, tegenover de LPF destijds, nu tegenover de PVV. Die concessies zijn nooit voldoende, omdat ze de oorzaken van de xenofobe frustratie niet wegnemen. Dat leidt tot nog meer frustratie: het is een vicieuze cirkel.

Daarom moet de politiek de vraag stellen: wat willen die mensen eigenlijk? Wat willen Henk en Ingrid? Het antwoord laat zich afleiden uit bijvoorbeeld hun afkeer van de massa-immigratie. Hun wensen zijn ook herhaaldelijk zichtbaar online - over de jaren miljoenen tweets, reacties, comments, en blogposts.

Henk en Ingrid willen Nederlandse wijken, bewoond door Nederlanders, waar Nederlands op straat wordt gesproken. Ze willen Nederlandse scholen met Nederlandse docenten, waar kinderen de Nederlandse cultuur en geschiedenis leren. Ze willen Nederlandse ziekenhuizen met Nederlandse artsen en verplegers. Ze willen op hun werk Nederlandse collega's treffen, en ze willen Nederlandse winkels met Nederlands personeel.

Uit de wensen volgt de oplossing: de samenleving zo inrichten, dat deze mensen zo veel mogelijk onder elkaar kunnen leven, vrij van alles wat hun stoort. Leidraad is niet 'eigen volk eerst', maar 'eigen volk in eigen kring'. Dat vereist een mate van scheiding, dat de historische verzuiling overtreft. Segregatie, dus, maar niet voor iedereen. De niet-xenofobe autochtonen, die met allochtonen kunnen en willen leven, blijven dat doen. Dat is een groot verschil met de segregatie in de VS of Zuid-Afrika: die kende geen multi-etnische optie.

Segregatie heeft zeker een slechte naam, en het botst ook met de anti-discriminatie wetgeving. Die zal afgeschaft moet worden, en Nederland moet ook derogeren van de internationale verdragen, waarop de wetgeving gebaseerd is.

Segregatie-beleid formuleren

Een segregatie-beleid kan met het historisch verzuilingsmodel beginnen. Die heeft het voordeel van bekendheid, en was ook grotendeels vrijwillig. Zonder dwang stuurden katholieke ouders hun kinderen naar de katholieke scholen, en gebruikten de katholieke ziekenhuizen. De gereformeerden studeerden vrijwillig aan de VU, en de niet-kerkelijken werden vrijwillig lid van de AVRO. Je hoeft mensen meestal niet te dwingen, om gelijkgezinden op te zoeken.

De doelgroep van het segregatiebeleid, dat grotendeels overeenkomt met de kiezers van de PVV, moet eerst als zuil worden erkend. Het moet een passende en niet-denigrerende naam krijgen, bijvoorbeeld 'Nederlands patriottische stroming'. De zuil krijgt om te beginnen een eigen onderwijsstelsel, van basisschool tot universiteit, en een eigen zorgstelsel, va huisarts tot academisch ziekenhuis.

Dat model kennen wij, maar deze instellingen moeten ook legaal allochtonen kunnen weren. Segregatie betekent segregatie. Een PVV-school met 80% Marokkaanse leerlingen is geen PVV-school. De segregatie is een middel, niet een doel op zich, en het moet daarom functioneel zijn. Het doel is ook niet om de PVV als zodanig aan eigen instellingen te helpen,

het doel is om zijn kiezers af te zonderen van de bron van hun woede en angsten. Afzondering vereist discriminatie, en dus afschaffing van de anti-discriminatie wetgeving. De nieuwe verzuilde instellingen worden dus niet alleen rechts en nationaal, maar ook blank.

Omgekeerd moeten de overige instellingen de bevoegdheid krijgen, om aanhangers van de 'Nederlands-patriottische stroming' te weren. Ook hier biedt de historische verzuiling een model: werknemers moesten de waarden en identiteit van de instelling onderschrijven. Multi-etnische scholen kunnen bijvoorbeeld eisen dat ouders en leerlingen nadrukkelijk instemmen met de multi-etnische samenstelling: de xenofoben blijven uit zichzelf weg. Het is ook wenselijk om de scheiding consequent door te voeren: wie zijn kind naar de patriottische school stuurt, moet ook het patriottische ziekenhuis gebruiken.

Segregatie in zorg en onderwijs is maar het begin. Om de xenofoben verder af te schermen, moet ook het bedrijfsleven gaan segregeren, en hier moet de anti-discriminatie wetgeving zeker wijken. Ondernemingen moeten de mogelijkheid krijgen om openlijk alloctonen te weren, en zich te etaleren als bijvoorbeeld '100% Hollands bedrijf'. Omgekeerd mogen bedrijven ook xenofoben weren, door bijvoorbeeld schriftelijk instemming te eisen met een multi-etnisch personeelsbestand. In beide gevallen geldt het ondernemersrisico, ten aanzien van eventueel verlies van klanten. Op korte termijn zouden niet veel bedrijven de sprong wagen, maar met 15% tot 20% van de bevolking als consument, is er zeker een markt voor producten en diensten, van gesegregerde autochtone bedrijven - een 'Hollandse sector'.

De overheid kan de segregatie in het economisch leven ook versterken, met een verplichte scheiding in de detailhandel. Dat kan niet voor een dorpswinkel, wel bij de supermarkten en ketens in de steden. Die zouden verplicht moeten zijn, om filialen te bieden, met louter autochtoon personeel, en nadrukkelijk gericht op een Nederlands-patriottische publiek. Bij de supermarkten zou bijvoorbeeld één op de vijf filialen daaraan moeten voldoen. Dit komt tegemoet aan de typische klacht van xenofoben, dat ze steeds geconfronteerd worden met 'een meisje met hoofddoek aan de kassa'.

Segregatie in het economisch leven kan verder gestimuleerd worden door herinvoering van de gulden, als vrijwillige tweede munt naast de euro. Economisch zijn er geen bezwaren: bij uitgifte worden de guldens simpelweg met euro's gekocht, de geldhoeveelheid blijft gelijk. De heringevoerde gulden wordt uitsluitend binnen Nederland gebruikt: valutatransacties worden via een euro-tussenrekening afgehandeld. Salaris en uitkeringen worden in euro's vastgesteld, maar op verzoek in guldens uitbetaald. De heringevoerde gulden moet een duidelijk rechts-nationaal karakter hebben, met bijvoorbeeld afbeeldingen van Pim Fortuyn op de bankbiljetten.

Herinvoering van de gulden komt tegemoet aan de klacht van de populistten, dat ze een deel van hun identiteit verloren hebben, met de invoering van de euro. Het is ook een middel om ze zichtbaar te maken als consumentenblok. Dat maakt het makkelijker voor producenten en detailhandel, om zich daarop te richten, door bijvoorbeeld 'gulden-winkels' te openen. Omgekeerd zal de xenofobe consument geleidelijk overschakelen op winkelen met guldens, waardoor ze de niet-patriottische 'euro-sector' zullen vermijden.

Om een duidelijke scheiding te bevorderen, moeten ondernemingen worden verplicht om te kiezen tussen euro en gulden, in de detailhandel per filiaal. De xenofobe consument doet dan zijn boodschappen bij de Hollandse supermarkt, en rekent af in guldens bij de autochtone kassière. In de supermarkt ziet hij ook geen allochtone klanten, want als het karakter van de winkel duidelijk zichtbaar is, zullen alloctonen deze juist vermijden.

Gesegregeerde woonwijken

Om een doelmatige afzondering te bereiken, is residentiële segregatie onmisbaar. De Nederlandse woonwijken zijn al sterk aan het segregeren, ook langs etnische lijnen, de zogenaamde 'witte vlucht'. Autochtone huishoudens verhuizen, om naast andere autochtone huishoudens te kunnen wonen, een allochtone wijk achterlatend. De segregatie is ook bij de verkiezingen zichtbaar: VVD-wijken, GL/D66 wijken, PVV-wijken, en DENK-wijken. Dat weerspiegelt ook de toenemende segregatie op grond van opleiding en inkomen. De overheid kan bouwen op dit reeds ingezet proces, en de 'witte vlucht' erkennen, legaliseren, en faciliteren. Een nieuwbouwwijk is makkelijk te segregeren, door huur en koop van woningen te koppelen aan lidmaatschap van een Nederlands-patriottische vereniging.

Ook de bestaande PVV-wijken, bijvoorbeeld Duindorp in Den Haag, en Tuindorp Oostzaan in Amsterdam, moeten versterkt worden. Daar moeten autochtone wijkbewoners eisen kunnen stellen, wat betreft afstamming en cultuur van de bewoners. Daarvoor zou een drempel gelden - bijvoorbeeld dat de wijk al in grote meerderheid autochtoon is, en dat de meerderheid daarvan met de segregatie instemt. Binnen een bepaalde termijn gaan de allochtone bewoners verhuizen: xenofoben zullen hun woningen innemen.

Ook al krijgen de uitgeplaatste allochtonen vervangende woonruimte, het blijft een inbreuk op hun bewegingsvrijheid, en ook dat vereist aanpassing van de huidige wetgeving. Hun verlies blijft beperkt, omdat de PVV-wijken waarschijnlijk niet meer dan 10% van de stedelijke woningvoorraad omvatten. Omgekeerd krijgen de overige wijken de mogelijkheid om xenofoben te weren, als bewoners daarom vragen. Dat kan door bijvoorbeeld instemming met een multi-etnische bevolking te eisen. Wie niet daarvoor tekent, zou moeten verhuizen - bij voorkeur naar de vrijgekomen woningen in de Nederlands-patriottische wijken.

Deze ruimtelijke variant van de polarisering heeft uiteraard gevolgen, voor Nederland als politieke gemeenschap. Maar binnen de autochtone wijken volstrekt zich een wonder: Henk en Ingrid krijgen de jaren '50 terug. De Marokkanen zijn verdwenen, iedereen spreekt weer Nederlands op straat, de scholen zijn autochtoon en patriottisch, in de supermarkt is geen hoofddoek te zien, er is geen moskee, en je kunt met guldens betalen. Daar is het om te doen: de samenleving om de xenofoben heen, aan te passen aan hun biologische aanpassingsvermogen. Mocht het wijk-niveau niet voldoende zijn om dit te bereiken, dan moet de overheid het proces opschalen, tot hele stadsdelen, en delen van provincies.

Een thuisland voor de PVV

Deze logica voert uiteindelijk naar de oprichting van een eigen thuisland, een 'Fortuynland'. In de praktijk betekent dat ook, een eigen staat voor de PVV. Dat is ongetwijfeld moeilijk in de uitvoering, en het kan niet op korte termijn. Ik probeer hier aan te geven, dat ook zonder deze verregaande optie, de xenofoben afgezonderd kunnen worden.

Maar als de lokale segregatie faalt, en de xenofoben nog ontevreden blijven, dan lijkt een opdeling van Nederland onvermijdelijk. Ook hier wijst de electorale geografie de weg. Uit onderzoek van o.a. de geograaf Josse de Voogd, blijkt dat de regio's van Nederland steeds meer van elkaar verschillen. Bij de verkiezingen van 2017 zien we verrechtsing van de periferie ten opzichte van de Randstad. De periferie is ook duidelijk populistisch, vooral ten zuiden van de Maas, terwijl links zich concentreert in de grotere steden. Bij het Brexit-referendum werd een vergelijkbaar patroon zichtbaar in Engeland: het noorden tegenover het zuiden en met name Londen. Het Engelse populisme richt zich ook expliciet tegen de

"metropolitan elite". Ook in Nederland kan het gemopper over 'de Grachtengordel' en 'het Gooi' uitkristalliseren in een geografisch populisme: de trend is al zichtbaar in Groningen.

Toen ik de eerste versie van deze brief schreef in 2012, dacht ik dat het voldoende zou zijn, om Limburg aan de PVV te geven. Inmiddels lijkt een afscheiding op grotere schaal nodig: de populistten moeten heel het zuiden krijgen, en wellicht ook Groningen, Drenthe, en Twente. Het land wordt dan in tweeën gedeeld: in de ene helft wordt het Nederland van circa 1950 hersteld. Op die schaal kan het zeker: het land uit de EU, de gulden terug, weg met de allochtonen, weg met de linkse elite, ruim baan voor de hardwerkende ondernemer, lage belastingen, goedkope benzine, bredere wegen, geen files, de grenzen dicht, geen Islam, geen Koran, geen moskeeën, geen boerka of hoofddoek, geen Sharia, harde straffen, lage criminaliteit, geen terrorisme, geen Marokkanen, geen Turken, geen Antillianen, geen Polen, geen multiculturalisme, geen klimaatbeleid, geen windmolenparken, en Zwarte Piet blijft zwart.

Dit is het gedroomde Nederland van het volk, het zelf-gedefinieerde 'volk' dan. Henk en Ingrid leven nu in een nachtmerrie, en worden met deze optie van hun angsten bevrijd. De vreugde keert terug in hun leven. Waarom zou dat niet mogen?

De nationale eenheid

Hiermee zijn we terug bij de oorzaak van de problemen. Deze 'Fortuynland' optie vloekt namelijk met het integraal-nationalisme van de elite, en is daarom taboe. De houding van de elite is ingegeven door eigenbelang, want als Nederland opgedeeld moet worden, dan heeft Nederland als staat gefaald, en de Nederlandse elite dus ook.

Gedreven door hun integraal-nationalisme, streefde de elite naar homogeniteit onder de bevolking, door de assimilatie van minderheden. Dat bleek echter onhaalbaar, omdat een groot deel van de bevolking de integratie van migranten niet alleen afwijst, maar daardoor tot woede gedreven wordt. Ze willen niet dat de migranten assimileren, ze willen dat de migranten vertrekken. Het nationalistische streven van de elite bracht geen harmonie en eenheid: het bracht nutteloos integratiebeleid, en de opkomst van de LPF en PVV. De elite moet zijn eigen falen erkennen. Het streven naar één grote Hollandse familie was niet progressief, maar een uiting van achterlijk 19e-eeuws nationalisme. Pas als dit losgelaten wordt, kan men nadenken over hoe het verder moet.

Velen zijn huiverig voor de segregatie, en ook de internationale gemeenschap zou moord en brand schreeuwen, bij invoering van de hier geschetste voorstellen. Maar wat is het alternatief? Een diep gefrustreerde, bittere, woedende, en almaar radicaliserende autochtone minderheid, die niet te paaien is, met wat voor politieke concessies dan ook. En vervolgens: een Nederlandse Breivik, moorden op willekeurige allochtonen zoals in Duitsland, bomaanslagen op moskeeën en Islamitische scholen, een wedstrijd in vreemdelingenhaat tussen de politieke partijen, en uiteindelijk toch verdrijving van de allochtonen uit Nederland. Dat is ook geen prettig vooruitzicht. Het geordend opdelen van Nederland, op lokale of nationale schaal, is een beter alternatief.

Kenmerk: 201700450

Den Haag, 13 april 2017

Geachte heer

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van mijn werkzaamheden ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken.

Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop inhoudelijk te reageren.

Hoogachtend,

Dr. E. K. Schippers

201700451

Mevrouw drs. E.I. Schippers
KabinetsinformatEUR
p/a Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Utrecht, 10 april 2017

Geachte mevrouw Schippers,

Afgelopen weekend kopte diverse media 'Plasterk wil onbeheerde nalatenschap naar de Rijkskas'. Het gaat over spaartegoeden die bij banken niet meer worden opgeëist door (erfgenamen van) spaarders en nu in de kas van banken zelf blijven. Al enkele jaren pleit het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners bij het Rijk om deze gelden beschikbaar te stellen aan de maatschappij. Belangrijk detail: niet naar de algemene middelen van de Rijkschatkist, maar rechtstreeks naar al die maatschappelijke initiatieven die hard werken aan een beteren en mooiere maatschappij. Een beweging die een volgend kabinet hopelijk met woord en daad zal steunen.

Maatschappelijk initiatief vindt geen kapitaal

Veel maatschappelijke initiatieven in dorpen en wijken van Nederland nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen leefomgeving. Ze pakken problemen als eenzaamheid, armoede, onveilige wijken en gebrek aan zorg en ondersteuning aan. Hun initiatieven zijn succesvol en slagvaardig. Maar ook missen deze initiatieven vaak de gepaste financiën om succesvol door te groeien en duurzaam te zijn. Zij ervaren serieuze knelpunten. Subsidies van overheden (wanneer deze al worden gezien als wenselijk door de initiatieven) zijn tijdelijk en kunnen vaak niet worden gebruikt voor investeringen. Vermogensfondsen hebben moeite om te kijken naar het gehele initiatief en stellen vaak strikte voorwaarden. Financiering van banken sluit nauwelijks aan bij de realiteit van maatschappelijk initiatief.

- Financierende partijen blijven vasthouden aan eigen werkwijzen en spelregels. Economische doel-effectiviteit blijft bij hen vaak voorop blijft staan. Het lukt nog nauwelijks om de verbinding tussen economische doel-effectiviteit en de betekeniswaarde van burgercollectiviteit, zelforganisatie en gemeenschapsbinding tot stand te brengen.

Revolverend fonds voor maatschappelijk initiatief

Juist dat was de reden om te pleiten voor een deels revolverend kredietfonds voor maatschappelijke initiatieven, gevuld met slapende tegoeden van banken. Prikkelend noemden we dit de 'maatschappelijke bank'. Niet een ingewikkelde organisatie met een banklicentie en een grote overhead. Niet als instituut, maar als instrument voor geld en investering op de maatstaven van maatschappelijk rendement.

De maatschappelijke voordelen zijn legio: Juist een combinatie van leningen en geefgeld ondersteunt maatschappelijk initiatief bij een duurzame bedrijfsvoering. Door de maatschappelijke bank gedeeltelijk in te richten als een revolverend kredietfonds kunnen steeds weer nieuwe investeringen gedaan worden. Een voorbeeld uit het Verenigd Koninkrijk, Big Society Capital, laat zien dat een maatschappelijke bank met een beperkt verlies van fondsen (15-25% inclusief kosten) elke euro al gauw 4-6 maal kan besteden.

Slapende tegoeden

Het Rijk stimuleert – met name in woord – initiatieven uit de samenleving als aanvulling op of vervanging van overheidsinterventies. Deze stimulering zit voornamelijk in kennisdeling en pogingen om barrières in wet- en regelgeving weg te nemen. Met het beschikbaar stellen van financiële ondersteuning en een betere toegang tot financiering zou de Rijksoverheid de rol en positie van deze initiatieven van onderop een enorme boost kunnen geven. Wanneer de rijksoverheid een eerste stap zet zullen ook de charitatieve sector, (vermogens)fondsen en andere geldverstrekkers eerder aanhaken.

Niets doen is geen optie

De kosten van 'niets doen' zijn vaak vele male hoger dan de interventies ter voorkoming.. De maatschappelijke kosten van problemen als eenzaamheid, armoede, onveilige wijken en gebrek aan zorg en ondersteuning zijn aanzienlijk. Juist daaraan dragen veel van deze initiatieven van onderop direct of indirect bij. Met veel passie, (vrijwillige) inzet. Nu nog de financiële middelen.

Hoogachtend,

Dhr. T. van Mierlo

Directeur Landelijk Samenwerkingsverband Actieve Bewoners

Landelijk samenwerkingsverband Actieve bewoners
De heer T. van Mierlo
Korte Elisabethstraat 15-17
3511 JG UTRECHT

Kenmerk: 201700452

Den Haag, 13 april 2017

Geachte heer Van Mierlo ,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van mijn werkzaamheden ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken.

Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop inhoudelijk te reageren.

Hoogachtend,

Drs. E. J. Schippers

201700453

handicap
studie +
expertise
centrum

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. mevrouw Drs. E.I. Schippers
Kabinetsinformatuur
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw referentie:

Onze referentie: MdG/2017-04-11/h+s

Doorkiesnummer: 06-12509670

E-mailadres: marian.degroot@handicap-studie.nl

's-Hertogenbosch, 11 april 2017

Betreft: Aandacht voor Studeren met een
functiebeperking in het hoger onderwijs

Geachte mevrouw Schippers,

Graag vragen we uw aandacht en die van de partijen, betrokken bij de kabinetsformatie, voor de positie van studenten met een beperking in het hoger onderwijs. Handicap + studie is het expertisecentrum voor studeren met een beperking.

Bijgaand treft u een kort overzicht van signalen en adviezen aan. We hopen dat u deze punten meeneemt in uw onderhandelingen. Desgewenst zijn we bereid een en ander toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Marian de Groot
Directeur Expertisecentrum handicap + studie

Bijlage: 1

Aandacht voor Studeren met een functiebeperking in het hoger onderwijs

Handicap + studie signaleert

- 30% van de studenten heeft een functiebeperking en 10% wordt ook daadwerkelijk belemmerd in zijn of haar studie. 20% van de studenten met een functiebeperking valt uit en keert niet (snel) terug in het onderwijs¹.
- Met de invoering van de Participatiewet (2015) kunnen studenten geen aanspraak meer maken op de Wajong. Als zij geen werk vinden na hun afstuderen of (gedwongen) hun studie staken, dan vallen zij terug op de bijstand.
- Voor studenten met een beperking brengt het aangaan van een studieschuld (Wet Studievoorschot) grote risico's met zich mee, omdat zij meer kans hebben op studievertraging, uitval en omdat hun kans op werk kleiner is.
- Het Internationaal Verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap (IVRP) vraagt om volledige inclusie van mensen met een beperking in het (hoger) onderwijs. Uit de nulmeting van het College voor de Rechten van de Mens² blijkt dat personen met een beperking op alle terreinen van participatie, waaronder onderwijs, op achterstand staan ten opzichte van de algemene bevolking.
- Uit de monitorrapportage³ blijkt de instroom van eerstejaars studenten met een functiebeperking te zijn gedaald. Dit kan op een toegankelijkheidsprobleem duiden. Input uit het (onderwijs)veld bevestigt dit beeld. Het toegankelijkheidsprobleem blijkt een gevolg te zijn van een cumulatie van overheidsmaatregelen. Participatiewet en Wajong 2015 hebben naast de Wet Studievoorschot invloed op financieringsmogelijkheden voor studenten met een functiebeperking. Hier krijgt handicap + studie meer vragen over van ouders, studenten en studentendecanen.
- De invoering van 'Passend Onderwijs' in het toeleverend onderwijs zou in de komende jaren kunnen leiden tot een (wenselijke!) toename van de doorstroom van studenten met een functiebeperking naar het Hoger Onderwijs.
- De tevredenheid over de voorlichting over voorzieningen en begeleiding ten behoeve van studenten met een functiebeperking scoort al jaren laag in de NSE. Recent onderzoek van de LSVb⁴ bevestigt dit beeld.

Het bovenstaande onderstreept het belang van versterking en borging van de toegankelijkheid en studeerbaarheid van het hoger onderwijs voor studenten met een functiebeperking. Graag geven we u een aantal adviezen om dat voor elkaar te krijgen.

Adviezen handicap + studie

- Cijfers over aantallen en uitval dateren van 2012. In verband de recente ontwikkelingen, die invloed hebben op de situatie van jongeren met een beperking (invoering Participatiewet, Wet Studievoorschot, decentralisatie van de jeugdzorg naar gemeente) adviseren wij opnieuw onderzoek te doen naar de situatie van studenten met een beperking en het effect van genoemde maatregelen.
- Stimuleer de ontwikkeling van flexibilisering in het hoger onderwijs (ook in voltijdsopleidingen). Dit biedt betere kansen en mogelijkheden voor de diversiteit aan studenten (waaronder studenten met een beperking).
- We zouden graag onderzoek doen naar de arbeidsmarkt voor hoger opgeleiden met een beperking. Deze groep is momenteel buiten beeld, terwijl de arbeidsparticipatie van hen substantieel lager is dan die van jongeren zonder beperking. Het loont om hier aandacht aan te besteden. Hoe gaat het met deze jongeren na hun diploma of uitval uit het onderwijs? Wat heft hen geholpen, wat hebben ze gemist? Zowel onderwijsinstellingen als gemeenten en werkgevers zouden hierop in moeten spelen.
- Handicap + studie kan en wil een actieve rol spelen bij de implementatie van het VN-verdrag inzake personen met een handicap en eventueel meldpunt worden voor studenten en professionals in het hoger onderwijs (schaduwrapportage).
- Continueren van acties gericht op betere voorlichting en informatievoorziening met als doel de toegankelijkheid van het hoger onderwijs te verbeteren.

¹ Onderzoek Studeren met een functiebeperking 2012, ResearchNed/ITS in opdracht van OCW. <http://www.handicapstudie.nl/downloads/Onderzoek%20studen%20met%20eenfunctiebeperking%202013.pdf>

² Inzicht in inclusie: werk, wonen en onderwijs - participatie van mensen met een beperking, College voor de Rechten van de Mens, 14 juli 2016: <https://www.mensenrechten.nl/publicaties/detail/36782>.

³ Zie <http://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/04/19/monitorrapportage-studievoorschot>, p. 50.

⁴ Betere voorlichting, betere keuze, beste match, 2016, LSVb <http://lsvb.nl/onderzoeksbureau/afgeronde-onderzoeken/voorlichtingsonderzoek-studiejaar-2016-2017>

Expertisecentrum Handicap + Studie
Mevrouw M. de Groot
Postbus 1585
5200 BP 'S-HERTOGENBOSCH

Kenmerk: 201700454

Den Haag, 13 april 2017

Geachte mevrouw De Groot,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van mijn werkzaamheden ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken.

Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop inhoudelijk te reageren.

Hoogachtend,

Drs. E.I. Schippers

RETOURADRES postbus 184 | 2501 CD Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Ter attentie van de informateur,
mw. drs. E.I. Schippers
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

12 april 2017 | Prioriteiten voor sport en bewegen

Geachte mevrouw Schippers, beste Edith,

In juni 2016 is de Nederlandse Sportraad (NLsportraad) opgericht. De NLsportraad geeft gevraagd en ongevraagd adviezen over sport en sportgerelateerde vraagstukken, aan het kabinet en aan het parlement. Met deze brief brengen wij graag een aantal punten onder de aandacht van u en de onderhandelende coalitiepartijen.

In 2017 concentreert de NLsportraad zich vooral op de advisering van grote sportevenementen. Voorafgaand hieraan heeft de NLsportraad 25 grote - gesubsidieerde en commerciële - sportevenementen geanalyseerd. De analyse wordt binnenkort aan het kabinet en het parlement aangeboden. In de gesprekken die de NLsportraad heeft gevoerd met evenementenorganisatoren én met sportorganisaties, bedrijven, provincies, gemeenten en kennisinstellingen is gaandeweg een breed beeld ontstaan van 'Nederland sportland' inclusief de knelpunten en kansen die zich hierbij aandienen. Op basis daarvan wil de NLsportraad u graag een aantal prioriteiten meegeven voor het nieuwe regeerakkoord.

In deze brief schetsen wij eerst welke goede redenen er volgens ons zijn om (meer) in sport te investeren. Vervolgens signaleren wij een aantal knelpunten in de sport, en ten slotte komen wij met een aantal voorstellen voor het beleid van een nieuw kabinet.

Sport omdat het bindt

Niet je afkomst telt, maar je toekomst. Dat is de boodschap die het kabinet wil uitdragen. Met enige zorg constateren we dat er op meerdere fronten een tweedeling lijkt te ontstaan in de samenleving: op basis van opleiding en inkomen, op basis van leeftijd en gezondheid, en op basis van afkomst, religie en cultuur.

Sport biedt plezier en kansen om te excelleren, voor iedereen. Door middel van sport ontwikkelen onze kinderen zich en leren zij gezamenlijke waarden aan: omgaan met winst en verlies, fair play, discipline, doorzettingsvermogen. Sport is dé ontmoetingsplaats voor alle Nederlanders. Met recht worden de één miljoen vrijwilligers die sport mogelijk maken 'kampioenen' genoemd.

Er zijn meer overeenkomsten dan verschillen tussen Nederlanders. Als er één terrein is waarop tegenstellingen kunnen worden weggenomen, dan is het wel in de sport. In sport stellen mensen zich gezamenlijke doelen; zodra er sprake is van een gezamenlijk doel vervagen verschillen en telt alleen de persoonlijke inbreng - ongeacht ras, status,

DATUM
12 april 2017

ONDERWERP
Prioriteiten voor sport en bewegen

ADRES
Postbus 184
2501 CD Den Haag

TELEFOON
+31 70 340 72 73

E-MAIL
secretariaat@NLsportraad.nl

WEBSITE
www.nederlandse-sportraad.nl

beperking of welk discriminerend gegeven ook. Voor mensen met een beperking legt sport het accent op wat zij kunnen, en niet op wat zij *niet* kunnen. Integratie door sport levert een positief rendement op voor de participatie, cohesie, verdraagzaamheid en veiligheid in de samenleving; reden om sport en bewegen een vaste plek te geven in het integratiebeleid.

Sport omdat het gezond is

Vergrijzing, zorgkosten en arbeidsproductiviteit zijn actuele thema's waarmee ook het komende kabinet te maken krijgt. Het is essentieel dat mensen in goede gezondheid zolang mogelijk zelfredzaam zijn, kunnen deelnemen aan arbeidsprocessen en aan de samenleving.

Een gezonde leefstijl helpt overgewicht en gerelateerde ziektes zoals diabetes en hart- en vaatziekten te voorkomen. Ook bij het verminderen van eenzaamheid, stress en depressie kan sport een belangrijke rol spelen. Bij een gezonde leefstijl is voldoende sport en bewegen elementair. Sport en bewegen opnemen in preventiebeleid levert een enorm rendement op en hetzelfde geldt voor het opnemen van beweegprogramma's in de revalidatie en in de zorg. Tenslotte is er bewijs dat sport en bewegen een positieve invloed heeft op de leerprestaties; reden om tussen sportbeleid en onderwijsbeleid nauwer samen te werken.

Sport omdat het rendeert

We zien kansen om de sporteconomie (1% van het BBP) te vergroten. Dit is nog afgezien van het rendement dat sport en bewegen opleveren via gezondheid en integratie. Bij meer sport en bewegen ontstaat een grotere markt en meer werkgelegenheid. Ook het Nederlandse bedrijfsleven kan verdergaand van sport profiteren door kennis en innovaties om te zetten in producten en diensten die een mondiale afzetmarkt hebben (thans € 1,6 miljard per jaar). Op specifieke gebieden is de kennis over sport op hoog niveau. Nederland kent al een aantal mondiale leiders die zelfs producten leveren voor de Olympische Spelen.

De economische impact van sportevenementen is groot. Uit de analyse van de NLsportraad blijken 14 vergelijkbare sportevenementen samen € 100 miljoen economische impact op te leveren voor de regio (exclusief mediawaarde). Sportevenementen bieden inkomende en uitgaande handelsmissies een prachtig platform voor business to business en topsporters kunnen deuren openen die anders gesloten blijven. De opbrengst van sport en sportevenementen kan nog veel groter zijn als sport een vaste waarde wordt in het economische beleid.

Sport omdat het inspireert

Topsporters en sportevenementen zorgen voor veel entertainment maar zijn ook inspirerend voor mensen, bijvoorbeeld om meer te sporten en te bewegen. Ook het integrerend vermogen van topsport moet niet worden onderschat. Topsport bindt en maakt ons trots, en tijdens sportevenementen kleurt heel Nederland oranje.

Belangrijk is dan wel dat er aandacht is voor talentontwikkeling en het faciliteren van topsportprestaties en dat een ambitieuze kalender tot stand komt van grote,

internationale sportevenementen. Topsport en sportevenementen kunnen meer dan nu het geval is, worden gedragen door sport, overheid en bedrijfsleven samen. Van de rijksoverheid is een actieve rol nodig om een gezamenlijke kalender en partnership tot stand te brengen.

Nederland sportland

Ongeveer 10 miljoen Nederlanders sporten wekelijks: voor hun gezondheid, de gezelligheid, om te presteren of iets leren. Dat doen zij zelf, op school, op het werk of in de buurt bij een van de sportverenigingen (4 miljoen leden) of fitnesscentra (2 miljoen klanten). 74% van de kinderen tussen 6 en 12 jaar oud is lid van een sportclub. 20% van de Nederlanders bezoekt minstens één keer maand een sportwedstrijd of sportevenement en meer dan de helft volgt sport wekelijks via de media. Sport is toegankelijk voor velen en er is haast geen ander thema denkbaar dat Nederland zo bindt als sport: sport als 'belangrijkste bijzaak'.

De NLsportraad constateert dat burgers sport grotendeels zelf mogelijk maken. Circa tweederde van de bestedingen aan sport (€ 6,8 miljard) komt op conto van huishoudens en ruim één miljoen vrijwilligers maken sporten bij verenigingen en evenementen mogelijk. Daarnaast is er een groeiende markt van commerciële sportaanbieders. Toch is overheidssteun onmisbaar. Gemeenten investeren € 1,1 miljard in sportaccommodaties - en daarnaast in de openbare ruimte - om sport en bewegen mogelijk te maken. De sportbegroting van de rijksoverheid (€ 120 miljoen) is daarbij vergeleken zeer bescheiden; hetzelfde geldt voor een vergelijking tussen de sportbegroting en willekeurig welk ander beleidsterrein dan ook.

Knelpunten

De NLsportraad constateert dat de sportdeelname lager is dan gemiddeld onder mensen met een laag inkomen, een lage opleiding, een minder goede gezondheid, een beperking en een migrantenachtergrond. Juist voor deze groepen is sport en bewegen belangrijk en juist bij deze groepen kan het rendement van sport en bewegen (in termen van integratie en gezondheid) aanzienlijk zijn. De NLsportraad constateert 'marktfalen' waar het gaat om sport- en beweegaanbod voor ouderen, chronisch zieken en voor mensen met een beperking en ziet dat er blijvende aandacht nodig is voor de toegankelijkheid van sport voor mensen in armoede.

Over de gehele linie zien we dat Nederlanders veel te weinig bewegen (45% nog geen half uur per dag) en teveel stil zitten (gemiddeld negen uur per dag). Bij kinderen is een trend zichtbaar van fors afnemende motorische vaardigheden. Hoewel opeenvolgende kabinetten het op de agenda hebben gezet, blijft het bewegingsonderwijs in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs achter bij de verwachtingen.

De sportdeelname wordt mogelijk gemaakt door een fijnmazige sportinfrastructuur waarover 86% van de Nederlanders (zeer) tevreden is. Echter, de kwantiteit en kwaliteit van de sportinfrastructuur staan onder druk ten gevolge van vrijwilligerstekorten, afnemende financiële reserves bij sportclubs en de mogelijke gevolgen van de Wet markt en overheid voor gemeentelijke sportvoorzieningen (Bridport arrest). Er zijn investeringen nodig in goed opgeleid kader en een pedagogisch en veilig sportklimaat om de waarde van sport voor integratie en gezondheid vol te kunnen benutten.

De NLsportraad signaleert hierbij dat taken en verantwoordelijkheden van verschillende overheden voor sportbeleid en sportvoorzieningen niet zijn vastgelegd, en dat dit lokaal kan leiden tot onwenselijke situaties. Van andere beleidsterreinen wordt in de sportsector veel regeldruk ervaren. Ook het fiscale klimaat is voor vrijwilligers en verenigingen niet gunstig; hetzelfde geldt voor burgers, bedrijven en andere organisaties die willen investeren in de sport. Op landelijk niveau is meer interdepartementale afstemming nodig en de samenwerking tussen de rijksoverheid en landelijke partners kan worden versterkt (sportsector, bedrijven, andere overheden, zorgverzekeringen, kennisinstellingen e.d.).

Prioriteiten

Wat de NLsportraad betreft kunnen de kansen voor sport beter worden benut en de knelpunten beter worden opgelost als er een *coördinerend bewindspersoon* wordt aangesteld die tijd en aandacht heeft om sport goed aan te haken bij andere beleidsterreinen. Een nieuwe beleidsnota voor sport heeft een *integraal* karakter waarbij sport en bewegen een aantoonbare bijdrage levert aan de integratie en veiligheid, de gezondheid, het onderwijs, en de economie van Nederland. Een actieve rol van de bewindspersoon is nodig om het partnership met andere partijen te vormen en een impuls te geven aan de uitvoering.

De sportbegroting is nu te bescheiden om doelstellingen op grote schaal te behalen. De wezenlijke bijdrage van sport aan andere beleidsterreinen kan reden zijn om de hoogte van de begroting nader te beschouwen. Tegelijkertijd beveelt de NLsportraad aan de sportbegroting goed onder de loep te nemen; inzet is wat de raad betreft om met overheidsmiddelen in te springen bij marktfalen en daarnaast een zo hoog mogelijk rendement te bereiken. Doelmatigheid en doeltreffendheid zijn daarbij de sleutelwoorden.

Wat de NLsportraad betreft zijn prioriteiten voor de komende kabinetsperiode:

- a. het aanstellen van een coördinerende bewindspersoon voor sport en bewegen;
- b. het ontwikkelen van een integrale en ambitieuze beleidsnota voor sport en bewegen; het volledig benutten van de kansen die sport biedt voor (met name) het preventiebeleid, onderwijsbeleid, integratiebeleid en het economisch beleid; van alle betrokken ministeries is een wezenlijke bijdrage noodzakelijk voor het welslagen van deze sportnota;
- c. het smeden van partnership van landelijke partijen bij gezamenlijke doelen, bijvoorbeeld door middel van een sportakkoord; een gezamenlijke evenementenkalender maakt hier onderdeel van uit;
- d. het opplussen en toetsen van de sportbegroting van de rijksoverheid (marktfalen, rendement); het bezien van de rijksbijdrage in verhouding tot de algehele financiering en governance in de sport;
- e. het borgen van de (ongeschreven) publieke taken op het gebied van sport en bewegen, bijvoorbeeld in de Wet Publieke Gezondheid of de Wet maatschappelijke ontwikkeling. Dit is des te prangender als er ten gevolge van het Bridport arrest een aanzienlijke bijdrage voor sport wordt toegevoegd aan het gemeentefonds;
- f. het creëren van een gunstig en eenduidig fiscaal klimaat voor de in cash en in kind investeringen van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen.

De NLSportraad is van harte bereid de komende kabinetsperiode over bovengenoemde punten en andere relevante vraagstukken in de sport te adviseren, op verzoek van het kabinet, het parlement of op eigen initiatief.

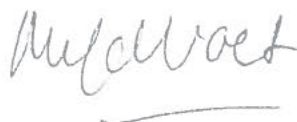
Met de verdere onderhandelingen over het regeerakkoord en de coalitievorming wensen wij u heel veel succes.

Met vriendelijke groet,

Namens de Nederlandse Sportraad,

Michael van Praag
Voorzitter

Mariëtte van der Voet
Secretaris

Cijfers in deze brief hebben wij betrokken van het CBS, SCP, RIVM en het Mulier Instituut.

Nederlandse Sportraad
De heer M. van Praag
Postbus 184
2501 CD DEN HAAG

Kenmerk: 201700456

Den Haag, 13 april 2017

Geachte heer Van Praag,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van mijn werkzaamheden ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken.

Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop inhoudelijk te reageren.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke, positioned above the printed name.

Dr. B. Schippers

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de informateur, mw. drs. E.I. Schippers
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Geachte mevrouw Schippers,

De Transitie Autoriteit Jeugd en de Kinderombudsman constateren dat in de komende kabinetsperiode een forse inzet nodig is om de transformatie van de jeugdhulp te laten slagen. Zij pleiten voor extra investeringen, een stevigere regierol voor het rijk en maatregelen om de grootste knelpunten weg te nemen. De branches Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, VGN en VOBC, in samenwerkingsverband BGZJ – Branches (Gespecialiseerde) Zorg voor Jeugd, onderschrijven de aanbevelingen van de Transitie Autoriteit Jeugd en de Kinderombudsman van harte. Wij doen u daarbij graag vijf concrete suggesties:

1. Stop de doorgeschoten aanbestedingsplicht

Gemeenten en aanbieders worstelen samen met de vraag hoe de gewenste transformatie gecombineerd kan worden met een traject van aanbesteden. Door de verplichte Europese aanbestedingen stagneert gedurende een langere periode de zo belangrijke dialoog tussen aanbieders en gemeenten. Dit kan nooit de bedoeling van de Jeugdwet zijn geweest. Schort de aanbestedingsplicht een jaar op en gebruik dat jaar om samen (Rijk, VNG & branches) naar structurele oplossingen te zoeken.

2. Draai de bezuiniging van 2017 structureel terug

De transformatie zal naar verwachting leiden tot betere hulp en tot besparingen in het systeem. Die besparingen zijn echter bij de start van het proces al ingeboekt. De transformatie komt onvoldoende van de grond en dus gaan de bezuinigingen direct ten koste van de zorg. De kost gaat voor de baat uit: een succesvolle transformatie vraagt om extra investeringen. Het geeft gemeenten en aanbieders enige ruimte als de laatste bezuiniging van 150 miljoen euro (in 2017) structureel wordt teruggedraaid. Daarnaast zou een tijdelijke extra impuls het proces fors kunnen versnellen.

3. Minder administratieve lasten door uniformering

Door VNG en branches zijn in het programma i-Sociaal Domein drie inkoopmodellen uitgewerkt in standaardartikelen voor contracten, verantwoording en facturering. Als alle gemeenten en aanbieders gebruik maken van deze standaarden, dan vermindert de bureaucratie fors. Staatssecretaris Van Rijn werkt aan een wetsvoorstel om het gebruik van deze standaarden dwingend op te leggen. Dit wetsvoorstel moet snel tot wet worden verheven, gecombineerd met een voorstel voor de invoering in de praktijk.

4. Houd de 42 jeugdhulpregio's in stand

Ten behoeve van een robuuste organisatie van de specialistische jeugdhulp is het noodzakelijk dat de gekozen structuur van 42 jeugdhulpregio's goed functioneert. Samenwerking en visievorming binnen en tussen de 42 jeugdhulpregio's is op veel plekken

echter nog onvoldoende ontwikkeld; daarnaast zijn sommige jeugdhulpregio's inmiddels aan het desintegreren en is een aantal jeugdhulpregio's al uit elkaar gevallen. Deze ontwikkeling dient te worden gestopt en regio's die inmiddels niet meer in gezamenlijkheid optreden zouden sterk moeten worden aangemoedigd om dit weer op te pakken.

VNG en branches werken aan een plan voor het zorglandschap. Zonder een stabiele, goed functionerende regiostructuur heeft dit plan echter een te wankel fundament. Bij de stelselverantwoordelijkheid van het Rijk hoort het garanderen van een werkbare regiostructuur.

5. Ontwikkel modellen voor bovenregionale samenwerking

Naast het behoud van de 42 regio's en het goed functioneren van de regio's zelf heeft de totstandkoming van bovenregionale samenwerking, dus samenwerking tussen de regio's, dringend extra stimulans nodig. Voor een aantal vormen van jeugdhulp geldt dat de aard van de hulp erg specialistisch is en dat slechts een klein aantal jongeren van deze hulp gebruik maakt. In de praktijk wordt deze hulp enerzijds onvoldoende ingekocht door jeugdhulpregio's, anderzijds is het zo dat inkoop op regionaal niveau tot ongewenste versnippering leidt. Bovenregionale samenwerking bij inkoop van deze vormen van jeugdhulp is de aangewezen weg, maar deze samenwerking komt nauwelijks tot stand. Ook de TAJ wijst op de noodzaak van regie op de inkoop van deze specialistische functies. Een alternatief is landelijke inkoop van deze functies. Ook functies als De Kindertelefoon en het vertrouwenswerk AKJ kunnen het beste landelijk ingekocht worden.

Wij hopen van harte dat u onze suggesties mee wilt nemen in de formatiebesprekingen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Nicolet Epker. Tel. 06-50969138 of per email: nicolet.epker@jeugdzorgnederland.nl

Met vriendelijke groet,
namens de Branches (Gespecialiseerde) Zorg voor Jeugd,

Nicolet Epker
Algemeen directeur Jeugdzorg Nederland
Voorzitter directeurenoverleg Branches (Gespecialiseerde) Zorg voor Jeugd:
Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, VGN en VOBC

GGZ Nederland
Mevrouw N. Epker
Postbus 830
3800 AV AMERSFOORT

Kenmerk: 201700458

Den Haag, 13 april 2017

Geachte mevrouw Epker,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van mijn werkzaamheden ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken.

Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop inhoudelijk te reageren.

Hoogachtend,

Dr. E.J. Schippers

Aan mevrouw drs E.J. Schippers
Informateur p/a
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum
11 april 2017

Kenmerk
AFNL/NOA/2017/RH

Onderwerp
(In)formatie nieuw kabinet

Geachte mevrouw Schippers,

Een nieuw kabinet staat voor de opgave opnieuw perspectief te bieden op een goede, duurzame en welvarende toekomst met mogelijkheden voor iedereen en een gelijk speelveld voor grote-, middelgrote- en kleine bedrijven en hun medewerkers.

Als koepel- en brancheorganisaties voor het midden- en kleinbedrijf in de bouw-, afbouw en infrasector, stellen wij alles in het werk onze sector in beter vaarwater te krijgen en te houden. Alhoewel het economisch beter gaat, is daarbij voor mkb-aannemers, die het zwaarst van alle beroepen zijn getroffen door de crises, nog wel het één en ander nodig. In onze notitie "'Bouw' aan mkb als uitgangspunt voor beleid; dan bouwen mkb-aannemers aan werk, vaste banen en welvaart!", hebben we onze voorstellen daarvoor uitgewerkt.

Aannemersfederatie Nederland Bouw & Infra (AFNL) en de Nederlandse Ondernemersvereniging voor Afbouwbedrijven (NOA) wensen u veel daadkracht, creativiteit en niet in het minst succes bij het vervullen van uw zeer verantwoordelijke functie om als informateur tot een nieuw kabinet te komen.

Met het oog op het Regeerakkoord willen wij een aantal beleidsprioriteiten bij u onder de aandacht brengen en daarnaast sturen wij u onze uitgewerkte notitie toe.

Wij gaan er van uit dat de Kamerbreed gedragen en door EZ inmiddels overgenomen **MKB-Toets** op alle wet- en regelgeving, die zijn weerslag vindt in het mkb, tijdens de komende regeringsperiode wordt ingevoerd. Dit voorkomt dat mkb-ondernemers in de toekomst worden geconfronteerd met hoog overvliegende of in de praktijk niet werkende wet- en regelgeving.

Mkb-aannemers willen daarnaast graag **meer medewerkers in vaste dienst** nemen. Juist aan die vaste krachten ontleent het mkb z'n onderscheidend vermogen. Echter, dit lukt alleen als de politiek besluit twee jaar loon doorbetalen bij ziekte af te schaffen, de risico's van de transitievergoeding in het ontslagrecht weg te nemen en het te starre regime van ontslagmogelijkheden te versoepelen..

Daarnaast moet voor onze werknemers, die al vanaf jonge leeftijd zware beroepen vervullen, een meer realistische pensioenregeling mogelijk worden. En het overheidsbeleid zal beter moeten bijdragen aan het technisch onderwijs in de relatief kleinschalige bedrijfstakken van gespecialiseerde aannemers, zodat voldoende gekwalificeerde 'handjes' voor de toekomst kunnen worden opgeleid.

Wegnemen van dit soort risico's en creëren van deze mogelijkheden leiden tot een **beter functionerende arbeidsmarkt** met meer vaste duurzame banen, waardoor de sector weer als aanjager van de economie kan gaan fungeren. En het mkb uiteindelijk weer zijn functie als banenmotor kan gaan vervullen.

De bouwnijverheid heeft de zwaarste crisis uit zijn bestaan achter de rug. Nu de economie gelukkig weer iets aantrekt neemt de hoeveelheid voorhanden werk toe. Het midden- en kleinbedrijf in de bouw, afbouw en infra moet weer vet op de botten krijgen. Lastenverzwaring is uit den boze... Sterker, AFNL en NOA pleiten voor **lastendaling op arbeid, verlaging van belastingdruk op winst** voor zowel ondernemers die onder de IB als die onder de VPB vallen, door uitvoerende werkzaamheden in de bouw onder te brengen in het lage BTW-tarief en een plafond op gemeentelijke belastingen.

Mkb-bedrijven zijn in het algemeen bedrijven die werken met kleine hechte teams van medewerkers en de ondernemer is bijna altijd de directeur/eigenaar. Om op economisch, innovatief en financieel gebied optimaal te kunnen functioneren, hebben deze bedrijven vaak een steuntje in de rug nodig om bijvoorbeeld **collectief te kunnen innoveren** met behulp van bijv. branchegebonden Innovatieprestatiecontracten of een stok achter de deur nodig om **opdrachtgevers aan hun verplichtingen te laten voldoen**, zoals met de binnenkort in werking tredende wet Betalingsgedrag of het level playing field via de Aanbestedingswet.

Het mkb in bouw, afbouw en infra wordt nog onvoldoende geprikkeld procesmatig mee te denken en te investeren in vernieuwing. Dit wordt versterkt door de helaas breed heersende praktijk van aanbesteden door opdrachtgevers tegen de laagste prijs. Daarnaast voltrekt het overgrote deel van de bouwprocessen zich nog langs de lijnen van de hiërarchie in de bouwketen. Hierdoor blijft veel specifieke kennis, innovativiteit en kwaliteit onbenut. Er zal een **cultuuromslag** moeten plaatsvinden in de gehele bouwgerelateerde sector, die minder alleen op prijs is gericht en meer op kwaliteit en innovatieve oplossingen inzet.

Eén van de grote uitdagingen voor de bouwsector voor de toekomst is het **verduurzamen en energiezuinig maken** van bestaande woningen en bedrijfspanden in combinatie met het herbestemmen van leegstaande kantoren tot combinaties van nieuwe woon- werk- en leefomgeving. Met daarnaast de aanleg van een toekomst- en klimaatbestendige infrastructuur en een zo optimaal mogelijke mobiliteit. Het is verheugend dat deze thema's worden opgepakt door de Taskforce Bouw en AFNL en NOA hopen dat dit ook voor mkb-aannemers uitmondt in een level playing field op de opdrachtgeversmarkt. Via de binnenkort door de Eerste Kamer te behandelen Wet Kwaliteitsborging Bouwen verwachten wij dat de echte **kwaliteit** en het **vakmanschap** komen boven drijven in de bouw, zodat de bouw weer als kwalitatief hoogwaardige duurzaam werkende sector te boek komt te staan.

Wij realiseren ons dat het beleid voor de bouw-, afbouw- en infrasector via meerdere departementen en Kamercommissies vorm en inhoud krijgt. Geen enkele sector heeft zoveel raakvlakken met vrijwel alle disciplines als de bouw. In de bijlage treft u onze uitgewerkte notitie aan. Onze leden-ondernemers en hun medewerkers, allen hardwerkende vakmensen, dragen graag bij aan een duurzame toekomst met vaste medewerkers en meer welvaart.

Wij vertrouwen er op dat u onze aandachtspunten wilt betrekken bij de totstandkoming van het regeerakkoord.

Met vriendelijke groet,

Ing. H. Klein Poelhuis
Voorzitter AFNL

H.J. Ruys MBA
Voorzitter NOA

‘Bouw’ aan mkb als uitgangspunt voor beleid; dan bouwen mkb-aannemers aan werk, vaste banen en welvaart !

Mkb als uitgangspunt voor beleid

Nu de verkiezingskoorts is gezakt en de verkiezingscampagnes achter de rug zijn, waarin het mkb door velen is geknuffeld en de bereidheid is uitgesproken de politieke nek uit te steken voor het mkb, is het zaak deze knuffelpartijen daadwerkelijk om te zetten in daden. Daden, die onze mkb-bedrijven in bouw, afbouw en infra volmondig en onomwonden uitdagen en vooruithelpen. Aannemersfederatie Nederland Bouw en Infra (AFNL) en de Nederlandse Ondernemersvereniging voor Afbouwbedrijven (NOA) hopen dat de nieuwe Tweede Kamer en het nieuwe Kabinet doortikken en keuzes maken op een aantal voor het mkb cruciale dossiers.

Doet het echte mkb weer mee?

Want, alhoewel er de afgelopen kabinetsperiode veel aandacht is geweest voor het mkb, is er concreet voor het mkb weinig gedaan. Veel aandacht was er voor het fenomeen zzp'ers, maar het kabinet Rutte-Asscher schoof de hete brei voor zich uit toen het er echt om ging keuzes te maken. Er was wel een voortvarende aanpak van de schijnzelfstandige als concurrent van zowel de normale werknemer en de even normale werkgever via de Wet Aanpak Schijnzelfstandigen (WAS). Maar die dreigde door de invoering van de Wet DBA, te verworden tot een WASSen neus. Ook waren er van kabinetszijde wat voorzichtige pogingen om de mkb-ondernemer te bevrijden van dat vermaledijde tweede ziektejaar, maar dat belandde na enige hoopgevendende omzwervingen weer bij de SER. AFNL en NOA zien dat verschillende politieke partijen dit punt in hun verkiezingsprogramma hebben staan en hoopt dat hierop nu daadwerkelijk wordt doorgetikt. De tijdelijke verlaging van het hoge btw-tarief voor onderhoud kwam er, maar was helaas van tijdelijke aard. En niet te vergeten was er de bijna hosanna-achtige aandacht voor de start-up en in diens kielzog de start-up-scale; helpen te ontstaan en stimuleren te groeien. Mkb-techbedrijven in de sfeer van de topsectoren mochten zich verheugen in een warme belangstelling van de overheid. Een paar acties om iets meer innovatiegeld naar het mkb te loodsen en wat noodverbanden om de kredietkraan opener te draaien; op zich aardig maar niet meer dan dat.

Grote delen van de AFNL/NOA-achterban, de echte mkb-ondernemers, vragen zich af of zij nog meedoen. Zij zijn geen start-up, geen zzp'er, hebben geen topsectorstatus en kunnen niet uit de voeten met het Sociaal Akkoord, dat hen bovenover in de maag is gesplitst. Zij hopen op echte dadendrang van een nieuw Kabinet en nieuwe Tweede Kamer.

Dadendrang

AFNL en NOA zijn van mening dat de politieke en maatschappelijke discussie met betrekking tot het mkb moet worden omgezet in concreet beleid. Niet het mkb als afgeleide van het grootbedrijf, maar als zelfstandig fundament onder een samenleving die er, als er meer wordt gedacht en gehandeld vanuit kleinschaligheid, heel anders uitziet. AFNL en NOA willen het politieke debat hiervan doordringen en doen hiertoe met deze notitie een aanzet. Want, was het mkb niet ooit banenmotor? Nu hoor je dat niet meer. Met de huidige wet- en regelgeving die vast werk ontmoedigt, zit het er ook helaas niet in. Het mkb kijkt wel uit! Een beetje ambitieuze politieke partij en een even ambitieus kabinet zouden hiermee geen genoegen moeten en willen nemen..... AFNL en NOA zijn ervan overtuigd dat het mkb nog veel beter kan presteren, dat er een gigantisch onbenut potentieel is dat, mits goed aangesproken, veel meer toegevoegde sociaal- economische en culturele waarde genereert dan wordt verondersteld. En een veel grotere focus op de behoeften en wensen van het mkb – dat staat voor 99% van de bedrijven - ten volle rechtvaardigt.

MKB als uitgangspunt voor beleid; de MKB-Toets

Uitgangspunt voor beleid moet volgens AFNL en NOA zijn dat voortaan ieder beleidsvoornemen eerst wordt getoetst op realiseerbaarheid, uitvoerbaarheid en consequenties voor het mkb; de MKB-Toets. Een Toets die voorkomt dat maatregelen hoog over vliegen, niet toepasbaar zijn en later via reparatiewetgeving werkbaar moeten worden gemaakt. Gelukkig zijn de politieke partijen in de Tweede Kamer hiervan ook overtuigd en is er inmiddels via de kamerbrede motie Monasch ook bij het ministerie van EZ bereidheid getoond zo'n toets vorm te geven om het mkb niet te belemmeren in haar functioneren. Hierin trekken wij samen op met MKB-Nederland. Wij gaan er van uit dat deze MKB-Toets via een MKB-Statuut in het Regeerakkoord wordt verankerd. En dat in de toekomst alle relevante wet- en regelgeving de MKB-Toets moet ondergaan, voordat deze wordt ingevoerd. Met een vast/variabel panel bestaande uit mkb-bedrijven kan vaak binnen een jaar worden nagegaan of iets werkt of niet. Hier is alleen politieke wil en durf voor nodig. En uiteraard zal er weerstand komen van de grote concerns, maar ook zij hebben baat bij een gezond en groeiend mkb als toeleverancier en afnemer. En, wat goed is voor klein is ook goed voor groot.

Buiten het feit dat wij hopen en verwachten dat nieuwe wetgeving via de MKB-Toets geen negatieve effecten voor het mkb heeft en praktisch uitvoerbaar is, vragen mkb-aannemers van de Tweede Kamer en het nieuwe Kabinet daden bij woorden te voegen en knelpunten in bestaande wet- en regelgeving op te lossen, zolang de MKB Toets er nog niet is. Omdat het gaat om een aantal urgente punten, die momenteel een rem zetten op werkgelegenheid, economische groei en welvaart, willen wij van politici en Kabinet tot dadendrang aanzetten op onderstaande punten.

Level playing field arbeidsmarkt bewerkstelligen

De ondernemers/werkgevers in het mkb worden beconcurrereerd op arbeidskosten, hetgeen een zeer ongewenste situatie is. AFNL en NOA vinden dat het mkb veel meer verdient dan:

- toeschouwer te zijn bij discussies over de vraag hoe grote concerns fiscaal kunnen worden ontzien uit angst voor wegtrekken;
- morrend te moeten toezien hoe uitzendbureaus op het paard worden gehesen voor hun toevloed aan flexibele banen waaraan ze veel geld verdienen, terwijl het mkb primair behoefte heeft aan vaste banen, maar daar door wet- en regelgeving van wordt weerhouden;
- weg te worden gezet als niet sexy genoeg om internationaal in de etalage te zetten.

Ondernemers in het mkb werken het liefst met een zo groot mogelijke vaste kern en een flexibele schil van medewerkers. Echter, de huidige wet- en regelgeving belemmert het in dienst nemen van vaste medewerkers. Dit moet veranderen. AFNL en NOA pleiten daarom voor de volgende maatregelen:

- De **transitievergoeding in het ontslagrecht** (Wet Werk en Zekerheid) blijft voor werkgevers in het mkb in bouw, afbouw en infra een extra risico bij het aannemen van vaste medewerkers. In de eerste plaats hebben ondernemers in bouw, afbouw en infra nooit met dit soort ontslagvergoedingen van doen gehad en in de tweede plaats vormt dit een extra risico bij het in dienst nemen van vaste medewerkers. AFNL en NOA gaan er vanuit dat bij de evaluatie van gevallen die door deze wet worden geraakt, nadrukkelijk naar de positie van het mkb in bouw, afbouw en infra wordt gekeken. Daarnaast willen AFNL en NOA de mogelijkheid terug bij einde van een werk een ontslagmogelijkheid te hebben zonder ontslagvergoeding. Dit, gezien de discontinuïteit en looptijd van opdrachten en het niet aansluiten van vervolgoopdrachten in de sector bouw, afbouw en infra. Overigens staat in een mkb-bedrijf in bouw, afbouw en infra het in goed overleg in teamverband werken altijd voorop; en vakmensen 'maken' het bedrijf.

- AFNL en NOA vinden dat we nu echt af moeten van de wettelijke plicht dat werkgevers **zieke werknemers** twee jaar lang **loon door moeten betalen**. Deze plicht legt een te zwaar beslag op mkb-ondernemers en zet een rem op het aannemen van vaste medewerkers. Nederland is in dit verband 'topuitschieter' in Europa. Dit risico is uiteraard verzekeraar, maar voor veel mkb-bedrijven niet haalbaar. AFNL en NOA weten dat er pogingen van kabinetszijde en uit de politiek waren hieraan een einde te maken, maar helaas ligt de problematiek weer in de SER, waar ongetwijfeld een 'gepolderde' oplossing uit de bus komt. Mkb-aannemers moeten echt van dit arbeidsmarktrisico worden verlost; AFNL en NOA hebben de nodige doorrekeningen hoe dit te financieren bij zowel politieke partijen, kabinet als SER op tafel gelegd. Wij hopen dat dit niet opnieuw verzand in discussies.
- Wij pleiten voor een afgewogen stelsel rechten en verplichtingen voor ZZP'ers. Er moet een **heldere definitie** komen voor **ZZP'ers**. Alleen echte ZZP'ers –ondernemers zonder personeel - komen in aanmerking voor ondernemersfaciliteiten. Schijnzelfstandigheid moet hard en effectief worden aangepakt. Daarnaast moeten er fatsoenlijke verzekeringsmogelijkheden voor pensioen en arbeidsongeschiktheid komen voor ZZP'ers.
- AFNL en NOA willen **meldplicht en gelijke kostprijs voor buitenlandse ondernemers** die in Nederland werken, met aandacht voor detacheringsrichtlijnen, toepasselijkheid Nederlandse regelgeving op buitenlanders in Nederland werkzaam en aandacht voor administratieve verplichtingen voor Nederlanders die in buurlanden EU werkzaamheden verrichten.
- Het instrument van een **algemeen verbindend verklaarde cao** is essentieel voor een goed gereguleerde arbeidsmarkt.

Werkenden in de bouw moeten gezond de pensioengerechtigde leeftijd kunnen behalen

We moeten steeds later met pensioen. Vraag is echter of het wel reëel is dat alle werknemers in Nederland over één kam worden geschoren. De bouw, stukadoor, metselaar, voeger of natuursteenbewerker is vaak op zijn 15e jaar begonnen met werken. Mensen in fysiek zware beroepen kunnen de pensioengerechtigde leeftijd vaak niet gezond bereiken. De bedrijfstak met veel relatief kleinschalige bedrijven kan niet alle oudere werknemers naar passende arbeid begeleiden. Daarvoor is eenvoudig het werk niet aanwezig en zijn financiële middelen niet voorhanden. De bedrijfstakken zelf hebben een verantwoordelijkheid maar ook de overheid moet met aanvullende maatregelen komen:

- Mensen met **fysiek zware beroepen** of met een minimaal aantal arbeidsjaren moeten in de gelegenheid worden gesteld om **eerder dan de AOW-gerechtigde leeftijd met pensioen** te gaan. Onderzoek wijst ook uit dat dit gerechtvaardigd is, gezien het feit dat deze medewerkers een levensverwachting hebben die 7 jaar korter is dan bijvoorbeeld van hoger opgeleide medewerkers niet werkzaam zijn in fysiek zware beroepen.
- Indien een werknemer op zoek moet naar **passende arbeid buiten de sector**, of binnen de sector, mag een individuele werkgever niet aansprakelijk worden gesteld voor de daaruit voortvloeiende schade. Als de huidige regelgeving van kracht blijft met een vergrijzend werkendenbestand durft een gemiddelde werkgever geen oudere werknemer meer in dienst te nemen. Ondersteuning van een demotiebeleid zou het langer werken kunnen bevorderen. Daarnaast zijn er initiatieven voor het opzetten van transitiehuizen om

medewerkers intersectoraal van werk naar werk te kunnen begeleiden en plaatsen. Politieke en fiscale ondersteuning zou hier een duwtje in de rug kunnen geven om de 'schotten' tussen sectoren te slechten.

- De overheid moet de bedrijfstakken naast een eigen bijdrage financieel ondersteunen met budgetten voor **duurzame inzetbaarheid** voor werknemers die op grond van vastgestelde arbeidsongeschiktheid/handicap niet meer inzetbaar zijn in het oude beroep.
- In algemene zin is de politiek voorstander van het **afschaffen van de doorsnee-systematiek voor persioenopbouw**. Op zich zijn AFNL en NOA het hiermee eens. Echter, wij vrezen dat als gevolg van de hieruit voortvloeiende noodzakelijke overgangsregeling (wellicht voor de tijdsduur van zo'n 40 jaar) de wig tussen mensen in loondienst en andere werkenden opnieuw wordt vergroot, hetgeen onwenselijk is.

Overheidsbeleid draagt niet bij aan voldoende gekwalificeerde handjes voor de toekomst

De wereld waarin wij leven wordt steeds gecompliceerder. Toch draagt het door de overheid bekostigd onderwijs niet bij aan de vraag naar gekwalificeerd onderwijs in de bedrijfstakken afbouw/gespecialiseerde aannemerij. Algemene vaardigheden worden belangrijker geacht dan beroepskwalificaties en technische vaardigheden. In het VMBO is er geen of nauwelijks aandacht voor de beroepen waarin onze bedrijven actief zijn. In het MBO verschromelen de relatief kleinschalige opleidingen voor metselaars, tegelzetters, voegers, stukadoors, vloeren- en terrazzo en natuursteenbewerkers. Er moet dus iets gebeuren om aan de vraag naar gekwalificeerde arbeidskrachten te kunnen voldoen. AFNL en NOA pleiten voor de volgende maatregelen:

- Er moeten **middelen** beschikbaar worden gesteld voor **technisch onderwijs in de relatief kleinschalige bedrijfstakken** van gespecialiseerde aannemers en afbouw.
- ROC's bepalen individueel op welke plaatsen opleidingen worden gegeven. Dat is ook vanuit het oogpunt van macrodoelmatigheid ongewenst. Overheid, ROC's en bedrijfsleven moeten gezamenlijk een plan opstellen waardoor **verspreid over het land** voldoende gekwalificeerd **onderwijsaanbod** kan worden gerealiseerd.
- Door de eisen aan algemeen vormend onderwijs zal het wellicht niet mogelijk zijn om voldoende onderwijs te verzorgen waar de bedrijfstak behoefte aan heeft. Er moet **financiële ruimte komen voor cursorisch onderwijs** opgezet vanuit de bedrijfstak dat wel moet voldoen aan vastgestelde criteria en onafhankelijke toetsing.

Geen lastenverhoging arbeid en behoud regeling arbeidsintensieve diensten

De bouwnijverheid heeft de zwaarste crisis uit zijn bestaan achter de rug. Nu de economie gelukkig weer iets aantrekt neemt de hoeveelheid voorhanden werk toe. Het midden- en kleinbedrijf in de bouw, afbouw en infra moet weer vet op de botten krijgen. Lastenverzwaring is uit den boze... Sterker AFNL en NOA pleiten voor lastendaling op arbeid. Onze voorstellen zijn:

- Het **BTW-tarief** voor uitvoerende werkzaamheden in de bouwnijverheid moet van 21% naar 6% worden verlaagd. De bestaande regeling arbeidsintensieve diensten in het kader van de BTW mag in de komende kabinetsperiode niet aangetast worden.
- De overheid moet de lasten op arbeid verlagen. Ook moet er aandacht komen voor verlaging van **belastingdruk op winst** voor alle ondernemers. In dit verband moet een

verlaging van de VPB gelijke tred houden met verlaging van de IB voor ondernemers die onder de IB vallen. Er moet na alle lastenverhogingen in de afgelopen jaren wederom een lastenverlichting komen voor ondernemers in het midden- en kleinbedrijf.

- De huidige criteria voor **hypotheekverstrekking** moeten worden geëvalueerd. Wij pleiten voor aanpassing van de strenge loan to loan valueregeling. Jongeren en starters kunnen zich zelfstandig geen woning meer veroorloven. Dat is maatschappelijk ongewenst.
- Er moet een plafond komen op de hoogte van **gemeentelijke belastingen**. In ieder geval moet de gezamenlijke belastingdruk voor ondernemers dalen.
- AFNL en NOA pleiten ervoor het rondpompen van geld bij overheidsopdrachten te verminderen door een **verleggingsregeling in te voeren**. Ondernemers moeten nu tijdelijk de BTW via de omzetbelasting voorschieten en afdragen aan de overheid, die deze BTW later bij betaling van haar facturen weer betaalt. Dat zou simpeler kunnen.

Economisch/financiële stimulansen en prikkelen innovatie

Mkb-bedrijven zijn in het algemeen bedrijven die werken met kleine hechte teams van medewerkers en de ondernemer is bijna altijd de directeur/eigenaar. Om op economisch, innovatief en financieel gebied optimaal te kunnen functioneren, hebben deze bedrijven vaak een steuntje in de rug nodig om bijvoorbeeld collectief te kunnen innoveren of een stok achter de deur nodig om opdrachtgevers aan hun verplichtingen te laten voldoen. In dit kader de volgende aandachtspunten:

- Het **betalingsgedrag** van overheden en grote opdrachtgevers moet verbeteren. Overheden betalen formeel binnen gestelde termijnen maar rekken die op tot het uiterste door facturen pas na het doorlopen van allerlei administratieve trajecten en veel gedraal goed te keuren. De termijn tussen facturen indienen en facturen accorderen en uitbetalen is vaak buitensporig lang, waardoor de uitvoerende bedrijven nodeloos als kredietverstrekker dienst doen. Daarnaast schroeven grote private opdrachtgevers hun betalingstermijnen op om liquiditeiten zo lang mogelijk binnenboord te houden. AFNL en NOA hebben daarom het onlangs door zowel Tweede- als Eerste Kamer aangenomen initiatiefwetsvoorstel gesteund om dit soort praktijken via wetgeving en boeterentes te beteugelen. In de bouw en infra, weten we uit lange ervaring, is in dit verband wetgeving helaas onontkoombaar om een stok achter de deur te hebben.
- Verruiming externe **financieringsmogelijkheden** om in investeringsbehoefte te voorzien. In de afgelopen jaren is door mkb-bedrijven in bouw, afbouw en infra niet of nauwelijks geïnvesteerd. Tegelijk is de vermogenspositie, die vóór de crises voornamelijk gerelateerd was aan het eigen vermogen, danig verzwakt. Uit EIM-onderzoek blijkt dat daarom meer dan de helft van deze bedrijven verwacht problemen te ondervinden met het aantrekken van vreemd vermogen. Verdere verruiming van de Borgstellingsregeling van het ministerie van EZ kan hier kansen bieden. En niet-bancaire kredieten krijgen een prominenter rol.
- Evaluatie van de **Aanbestedingswet** leerde dat het aandeel mkb bij aanbestedingen min of meer stabiel is gebleven, en dat de wet in dit opzicht nog niet aan haar doel beantwoordt. De aanbestedingspraktijk lijkt de intenties van de wet in te halen. Vooral grote aanbestedende diensten bewegen in dit opzicht traag en gemeenten hebben, uit overwegingen van kostenbesparing, de neiging tot schaalvergroting door samenvoeging van diensten en opdrachten. Een scherpe en geregelde monitoring is dringend gewenst.

Aanbestedende diensten zouden het voortouw moeten nemen werken te gunnen aan infrabedrijven die complementair zijn en als ketenpartners opereren, zodat het mkb niet achter het net gaat vissen bij de vermoedelijk onomkeerbare schaalvergroting van opdrachten, met name in beheer en onderhoud. Daarnaast zal moeten worden bekeken of 'Beter Aanbesteden', opgezet vanuit Economische Zaken daadwerkelijk leidt tot beter aanbesteden. Hierbij zal het product moeten prevaleren boven het inkoopproces.

- Voor mkb-bedrijven in de bouw, afbouw en infra zijn nauwelijks **innovatiegelden** beschikbaar. We moeten het doen met wat "klein goed" dat wordt uitgestrooid via branchegebonden innovatieprestatiecontracten. AFNL en NOA zijn van mening dat mkb-aannemers veel meer zouden moeten kunnen profiteren van innovatieve prikkels. Nieuwe concepten, zoals voor nieuw te ontwerpen gebouwschillen, kunnen een innovatief zetje uitstekend gebruiken.

Een doorn in het oog hierbij is dat de sector niet of nauwelijks is aangehaakt bij het Topsectorenbeleid. Los van de vraag of onze bedrijven werkelijk baat hebben bij een plek in het Topsectorenbeleid, blijft het onverteerbaar dat de ene maaksector wel in de prijzen valt' en de andere niet. Bedrijven die een innovatieprikkel hard nodig hebben krijgen die niet, terwijl bedrijven en instellingen voor wie zo'n prikkel slechts bijzaak en luxe zijn, die innovatiemiddelen in de schoot geworpen krijgen. Via de door drie ministeries opgetuigde **Taskforce Bouw** lijkt er nu alsnog een kapstok te komen waardoor deze innovatieprikkel tot stand komt en de sector kan aanhaken op het gebied van innoveren en verduurzamen. Wij hopen dat hierbij ook het mkb in bouw, afbouw en infra wordt gestimuleerd.

Meedenken en investeren in vernieuwing woon-, bouw- en infraprocessen

Middelgrote en kleine bedrijven in bouw, afbouw en infra worden nog onvoldoende geprikkeld procesmatig mee te denken en te investeren in vernieuwing. Dit wordt versterkt door de helaas breed heersende praktijk van aanbesteden door opdrachtgevers tegen de laagste prijs. Daarnaast voltrekt het overgrote deel van de bouwprocessen zich nog langs de lijnen van de hiërarchie in de bouwketen. Zeker bij grotere en meer complexe projecten nemen grote hoofdaannemers een sleutel- en machtspositie in die weinig ruimte laat voor overleg en afstemming tussen de opeenvolgende schakels. En als er al overleg plaatsvindt, worden genoemde schakels zelden gelijkwaardig in de planvorming betrokken. Hierdoor blijft veel specifieke kennis, innovativiteit en kwaliteit onbenut. Er zal een cultuuromslag moeten plaatsvinden in de gehele bouwgerelateerde sector, die minder alleen op prijs is gericht en meer op kwaliteit en innovatieve oplossingen inzet. De volgende punten zijn daarbij van belang.

- Met de aangekondigde **Bouwagenda** via de Taskforce Bouw wil de overheid samen met een groot aantal partners in de sector de bouwsector versterken en oplossingen bieden voor maatschappelijke uitdagingen zoals het verduurzamen van woningen en effectiever gebruik van grondstoffen. Op zich een goed streven en hopelijk gaat het lukken hierbij alle partners te betrekken en ook hier een level playing field te bewerkstelligen. AFNL en NOA hebben bij de vorige kabinetsformatie al aangegeven dat één van de grote uitdagingen voor de bouwsector voor de toekomst het verduurzamen en energiezuinig maken van bestaande woningen en bedrijfspanden is in combinatie met het herbestemmen van leegstaande kantoren tot combinaties van nieuwe woon- werk- en leefomgeving. Met daarnaast de aanleg van een toekomstbestendige infrastructuur en een zo optimaal mogelijke mobiliteit. Het is verheugend dat deze thema's worden opgepakt door de Taskforce en AFNL en NOA hopen dat dit ook voor mkb-aannemers uitmondt in een level playing field op de opdrachtgeversmarkt. AFNL en NOA hopen dat de bouwproductie die in de komende jaren ver achter blijft bij de vraag, ook wordt gestimuleerd en er financiële middelen ter beschikking worden gesteld waardoor de bouwproductie kan stijgen.

- AFNL en NOA vragen meer aandacht voor de positie van het gespecialiseerde mkb-bedrijf in de bouwketen, onder meer door **tegengaan van wurgcontracten** en eenzijdig opgelegde onderaannemingscontracten. Hoofdaannemers weigeren categorisch daarover te spreken.
- Het Wetsvoorstel **Kwaliteitsborging** Bouwen is inmiddels de Tweede Kamer gepasseerd en ligt ter besluitvorming voor aan de Eerste Kamer, waar deze hopelijk zo snel mogelijk wordt behandeld om daarna in januari 2018 in werking te treden. De in de wet geregelde aansprakelijkheid geldt dan voor alle werkzaamheden in aanneming voor zover het bouwwerken betreft. Nog niet helemaal duidelijk is hoe afbouwwerkzaamheden hieronder vallen. Er volgen nog een Algemene Maatregel van Bestuur, een Ministeriële Regeling en een op te richten toelatingsorganisatie. AFNL en NOA zijn voorstander van kwaliteitsborging, maar de nieuwe systematiek moet wel werkzaam zijn voor de gespecialiseerde (onder-)aannemer. En de consumentenbescherming t.a.v. het begrip verborgen gebrek in het BW mag niet doorschieten.
- AFNL en NOA maken zich ernstig zorgen over de staat van ons rioleringnet; de **ondergrondse infrastructuur**. Gemeenten hebben hier een eenvoudige compensatie gevonden voor allerhande gestegen kosten door investeringen in onderhoud en vervanging uit te stellen. Organisaties wijzen erop dat alle aandacht uitgaat naar de grote en zichtbare infrastructurele werken, maar dat ondergronds de verwaarlozing ernstige vormen aanneemt. Wij schatten dat 3 tot 5 miljard euro nodig is en bij uitstel nog meer, om het ondergrondse netwerk weer up-to-date te maken. Tevens past in dit kader een **Deltaplan** voor een klimaatbestendige samenleving. Dit om de aanpak van wateroverlast en hittestress ten gevolge van klimaatveranderingen grondig aan te pakken. Bij deze problematiek hoort een integrale op toekomstige behoeften gerichte kwalitatief hoogwaardige aanpak, die op korte termijn gestalte moet krijgen. De mkb-aannemers in de infrasector roepen de door de overheid aangestelde Deltacommissaris dan ook op haast te maken met het bij elkaar halen van partijen en tot het opstellen van dit Deltaplan te komen en werken hieraan graag mee.

MKB als bindende kracht en bron van werk, vaste banen en welvaart

AFNL en NOA vinden dat bovenstaande punten in belangrijke mate kunnen bijdragen aan de groei van werkgelegenheid, vaste banen en welvaart in Nederland en het creëren van een betere en hechtere maatschappelijke omgeving als mensen hun werk en baan bij ondernemers in de regio vinden. Wij zijn ervan overtuigd dat wanneer het mkb aan de basis staat van wat we met elkaar aan beleid maken en aan wet- en regelgeving bedenken, Nederland er sterk op vooruit gaat.

AFNL & NOA
De heer ing. H. Klein Poelhuis
Nieuweweg 226
3905 LT VEENENDAAL

Kenmerk: 201700460

Den Haag, 13 april 2017

Geachte heer Klein Poelhuis,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van mijn werkzaamheden ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken.

Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop inhoudelijk te reageren.

Hoogachtend,

Drs. E. Schippers

201700461

Aan
Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de (in)formateur
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Punthorst, 22 maart 2017

Betreft: aanbeveling voor een minister van Voedsel en Landschap

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij pleit ik voor een minister van Voedsel en Landschap.

Waarom een minister van Voedsel en Landschap?

Voedsel, gezondheid, landschap, leefbaarheid en economie raakt ons allemaal. Boeren en tuinders dragen daar dagelijks aan bij.

Nederlandse boeren en tuinders zorgen met veel passie voor smaakvol, kwalitatief hoogwaardig, betaalbaar en veilig voedsel. Als vanzelfsprekend liggen de supermarkten dagelijks vol met onze producten. Daarnaast is een ander belangrijk onderdeel van mijn onderneming het landschapsbeheer. Dit geldt niet alleen voor mij, maar ook voor mijn duizenden collega's.

Realiseert u zich dat tien procent van de beroepsbevolking bij een agrarisch (gelieerd) bedrijf werkt? Dat zo'n veertig procent van alle duurzaam opgewekte energie, zoals wind- en zonne-energie, in Nederland (gedeelte) afkomstig is van een boerenerf of kas? De agrarische sector is wereldwijd koploper in innovaties zoals precisielandbouw.

Waar moet de minister mee aan de slag?

Wat mij betreft begint de minister met het uitdragen van het vakmanschap, de kennis en de liefde voor onze producten die ik en mijn vele collega's hebben. In binnen- én buitenland. Met trots zou hij of zij in binnen- en buitenland ook onze kracht als kennispartner onder de aandacht kunnen brengen. Verder zou een minister zich maximaal kunnen inspannen voor een betere positie van boeren en tuinders tegenover de grote inkooporganisaties. Betrokkenheid tonen bij de sector spreekt voor zich.

Ik hoop dat ik u met deze aanbevelingsbrief heb kunnen overtuigen van het belang van een minister voor Voedsel en Landschap. In mijn beleving kan deze minister alleen succesvol zijn als hij of zij kan leunen op agrarische ervaring en boerenverstand.

Ik kom graag mijn wens voor een minister van Voedsel en Landschap toelichten in Den Haag.

Met vriendelijke groet,

Hendrik Taler

Schapenhouwer

Punthorst

De heer H. Talen
Keppelweg 2
7715 PC PUNTHORST

Kenmerk: 201700462

Den Haag, 13 april 2017

Geachte heer Talen,

Dank voor de brief die ik van u mocht ontvangen.

In het kader van mijn werkzaamheden ontvang ik een grote hoeveelheid brieven, nota's en verzoeken.

Ik vertrouw erop dat u zult begrijpen dat het voor mij niet mogelijk is om daarop inhoudelijk te reageren.

Hoogachtend,

Dr. E.J. Schippers

Aan de minister-president,
minister van Algemene Zaken
drs. M. Rutte
Binnenhof 19
2513 AA Den Haag

Kenmerk: 201700463

Den Haag, 13 april 2017

Geachte heer Rutte,

Graag verzoek ik u de minister van Defensie te vragen om ten behoeve van mijn werkzaamheden mij op de kortst mogelijke termijn te informeren over enkele vraagpunten die ik hierna nader toelicht.

In een toelichting heeft de Commandant der Strijdkrachten een bedrag van 1,1 miljard euro genoemd om de huidige krijgsmacht beter inzetbaar te maken.

Kan nader verduidelijkt worden of een dergelijke aanpassing van het huidige budget ten behoeve van de inzetbaarheid van de krijgsmacht ook mogelijke aanslagen op het budget van Defensie van niet-militaire aard omvat zoals afdekking van valutarisico's, de prijsbijstelling en eventuele overige problematiek, bijvoorbeeld van rechtspositionele aard (bijv. aanpassing loonbegrip of pensioenaanspraken) en voor zover het antwoord ja is, in hoeverre dit dan het geval is en voor zover het antwoord nee is, welke oplossingen hiervoor denkbaar zijn ?

Kan toegelicht worden wat realistische termijnen zijn bij grote vervangingsinvesteringen voor complexe systemen met een meerjarige doorlooptijd ?

Hoogachtend,

Drs. E.I. Schippers

Aan de minister-president,
minister van Algemene Zaken
drs. M. Rutte
Binnenhof 19
2513 AA Den Haag

Kenmerk: 201700464

Den Haag, 13 april 2017

Geachte heer Rutte,

Graag verzoek ik u de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking te vragen om ten behoeve van mijn werkzaamheden mij op de kortst mogelijke termijn te informeren over enkele vraagpunten die ik hierna nader toelicht.

Kunt u een overzicht verstrekken van het postennetwerk (posten en personele bezetting) in de ring van landen rond de Europese Unie in Afrika en het Midden-Oosten ?

Welke middelen uit het budget voor Ontwikkelingssamenwerking zijn nu en in de komende jaren beschikbaar voor opvang van migranten in de regio?

Hoogachtend,

Drs. E.I. Schippers